

Nr 1 vår 2018

SMÅBRUKAREN

Tidskrift för småbrukare, mathantverkare och konsumenter

DJURSKYDD I FOKUS

**FÖREGÅNGAREN
ELIN WÄGNER**

**MÅNGSIDIG
HAMPA**

MYNDIGHETER UNDER LUPP

PRODUKTIONSINFORMATION

Småbrukaren är en tidskrift för småbrukare, mathantverkare och konsumenter. Tidningen utkommer med fyra nr/år.

Redaktör:

Marina Eriksson
Örstad 3, 618 33 Kolmården
Tel.: 0703-57 95 64
redaktionen@sverigessmabrukare.se

Ansvarig utgivare: Marina Eriksson

Grafisk form och layout: Jonas Wangsten

Omslagsbild: Göran Andersson

Insänt material kan komma att kortas och redigeras. För icke beställt material ansvarar ej. Önskas material åter ska ett frankerat returkuvert skickas med.

Eftertryck tillåtet efter redaktionens medgivande.

Prenumeration

Tidningen ingår i medlemsavgiften, 400 kr/år, för Småbrukarna. Vill du bli medlem kontakta förbundet. Endast prenumeration, 390 kr/år. Betalas till bankgiro 5334-9494.

Annonsansvarig: Marina Eriksson
marina@sverigessmabrukare.se

Tryck: Trydells, Laholm

Ordförande

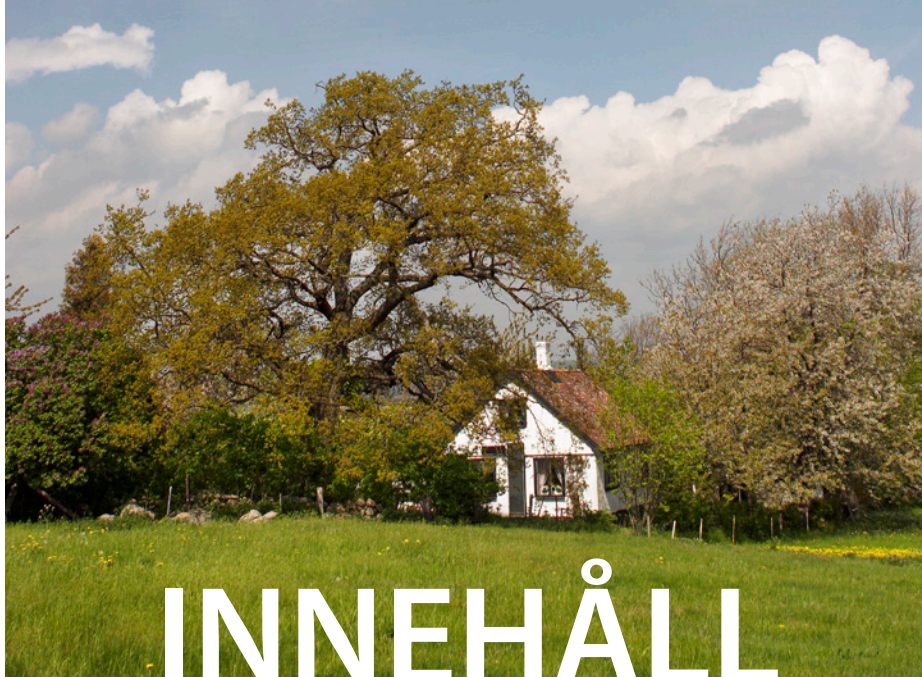
Jonas Wangsten
Åshammar Prästgården, 664 91 Grums
Tel: 0555-722 05 eller 070-588 38 16
info@sverigessmabrukare.se

Kassör, Medlemsregister & Kansli

Lena Larson
Estenstorp 5, 5571 69 Malmbäck
Tel: 0380-66 20 51 eller 070-55 92 769
kansliet@sverigessmabrukare.se

Besök vår hemsida

www.sverigessmabrukare.se

Ledare.....	3-4
Gästskribent: Thomas Gunnarsson	5
Reportage: Hampa.....	6-7
Artikelserie: Svensk agrarhistoria	8-9
Småbrukaren granskar: Det svenska djurskyddet.....	10-13
Reportage: Myrmons trädgårdar.....	14-18
Småbrukaren granskar: Dilemmat med nödslakt.....	19
Småbrukaren granskar: Skolmaten.....	20-21
Regelexperten	22
Förbundsnytt	23
Reportage: Skogsreservatet i Hälla.....	24-25
Torget.....	26
Förbundsnytt	27
Notiser	28
Gåvor.....	29
Aktiviteter	30
Kontaktuppgifter till lokalavdelningar	31

SMÅBRUKARNA
Förbundet Sveriges Småbrukare

SVERIGES POLITIKER OCH BYRÅKRATER SKALL ALLTID VARA BÄST I KLASSEN

1995 röstade svenskarna med knapp majoritet för ett medlemskap i EU. JA-sidans resurser gjorde att deras kampanj på inget sätt kunde matchas av NEJ-sidan. Nu ser vi resultatet. Många av JA-sidans löften har kommit på skam. Sverige betalar idag ca 40 miljarder till EU per år och lyckas endast få tillbaka ca 12 miljarder. Politikerna hävdar att vi måste vara med för att kunna påverka. Frågan är om vi på något område har lyckats påverka till vår fördel.

EN LANDSBYGDSFRÅGA

Vad som kanske är ännu värre är att svenska politiker och myndigheter ofta övertolkar EUs föreskrifter. Många andra länder gör sitt bästa för att gynna sina invånare. Tyvärr är det inte så i Sverige.

Jag kommer här att i korthet belysa tre aktuella frågor där myndigheterna gör sitt yttersta för att försvåra för oss som bor på landsbygden.

VATTENDIREKTIVET

För några år sedan kom det s.k. vattendirektivet. Det har resulterat i enorma föreskrifter för varje län där myndigheterna nu ålägger alla med små vattenkraftverk och vattendomar att söka nya tillstånd. Tillstånd som kan kosta många hundra tusen kronor. För väldigt många kraftverk kommer dessutom krav

på rivning då myndigheterna kräver att en flera hundra år gammal fördämning skall återställas till tiden innan mänsklig påverkan.

Detta rimmar dåligt med regeringens mål om att vi inom 10-20 år endast skall ha förnyelsebar energi. Småskalig vattenkraft står för 10 % av den totala vattenkraftsproduktionen och påverkar närmiljön betydligt mindre än de stora norrländska kraftverken.

Intressant är att EU faktiskt uppmuntrar småskalig vattenkraft...

Tillägg: Precis i dagarna meddelas att Alliansen och Regeringen har nått en överenskommelse om ett nytt förslag kring vattenkraftverk och dammar. De äldre rättigheter som verksamheterna har hävdat men som myndigheterna ignorerat, blir nu accepterade och tillståndsprövningen ska förenklas rejält.

VEDSPISAR

Nästa skrämmande exempel är att Regeringen har gett Boverket i uppdrag att se över användningen av rumsvärmare för fastbränsle. Alltså kökspannor, vedspisar, kaminer mm. Med hänvisning till EU så kommer vi efter den 1 juli 2018 inte att få nyinstallera en gammal vedspis eller kamin då dessa inte är typgodkända. Som motiv hänvisar Boverket till en undersökning som sägs visa att ett par hundra människor dör årligen pga av vedspisar. Dessutom hänvisar man till EUs ekodesigndirektiv. Det intressanta är att detta direktiv anger att fastbränsleledstäder som "släpps ut på marknaden" skall vara typgodkända. Dvs endast nytillverkade. De gamla är ju redan på marknaden...

Dessutom träder EUs regler i kraft först 2022 men Sverige vill givetvis vara ännu duktigare och införa bestämmelserna redan om några månader.

Det märkliga är att kakelugnar och öppna spisar undantas av de nya

reglerna. Öppna spisar som har väldigt låg verkningsgrad och betydligt högre utsläpp av skadliga partiklar än en vedspis.

Sedan kan man undra om våra svenska myndigheter pratar med varandra. Samtidigt som Boverket försvårar användandet av vedspisar så går Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB) ut och säger att hushållen måste bli duktigare på att klara sig i en krissituation. T.ex. genom att kunna värma sitt hus och sin mat när strömmen är borta. Fast de har nog viss kontakt eftersom MSB inte nämner vedspisar som exempel på vad man bör ha utan istället förordar gasolkamin...

ENSKILDA AVLOPP

Ett tredje, intressant exempel är myndigheternas jakt på enskilda avlopp. Havs- och Vattenmyndigheten (HaV) har gett kommunerna i uppdrag att inventera alla enskilda avlopp. De avlopp som inte uppfyller moderna tekniska krav måste byggas om oavsett om de fungerar tillfredsställande eller ej. Som skäl anger HaV att man vill komma tillrätta med det omfattande fosforläckaget till våra vattendrag.

Då kan man tycka att kraven endast borde gälla de vars avlopp mynnar ut i ett vattendrag, eftersom marken annars tar upp den fosfor som kommer från avloppet. Den mesta marken i Sverige sukter nämligen efter fosfor. Fosfor, som pga vårt brutna kretslopp, anges som ett av de näringsämnen som vi inom en nära framtid kommer att få brist på.

Statens kampanj mot enskilda avlopp kommer att kosta landsbygdsbefolkningen någonstans runt 80 miljarder kronor.

Vilka är det då som tjänar på detta? Huvuddelen går till tillverkare av avloppslösningar och grävmaskinsföretag. Staten tar 25 procent i moms på detta, vilket innebär en inkomst för staten på 35-40 miljarder kronor. Det är nästan lika mycket som EU-avgiften.

Kommunerna får också sin del av av medborgarnas pengar i avgifter på tillsyn och tillstånd samt ökad slamsugning.

Sedan är det märkligt att det även i fortsättningen kommer att vara tillåtet för kommunerna själva att brädda sitt avloppsvatten. Deras reningsverk ligger dessutom i stort sett alltid vid ett vattendrag.

I denna tidning tittar vi närmare på hur politiker, myndigheter och kommuner försvårar för oss medborgare som de är satta att företräda. Extra allvarligt blir det när de går hand i hand med privata företag.

JONAS WANGSTEN

Vissa namn är för evigt knutna till svenska bönders historia. Namn som författaren och redaktören för tidningen Odlaren, Anders Kilian Larsson från Jämtland under tidiga 1900-talet. Eller pedagogen Per Rösiös i slutet av 1800-talet, som inspirerade svenskt jordbruk med idéer som "Liebig's tunna". En välkänd bild som beskrev jordbrukskemin för Rösiös lantbrukselever. Det sena 1800-talets kreativa bönder skapade en jordbruksteknik som fulländades på 1930-talet med genomtänkta växtföljder för att parera växtföljdssjukdomar och näringsobalanser. En mängd små lokala bymejerier och slakterier, ofta i kooperativ drift, löste de efterföljande funktionerna. Ett väl fungerande jordbruk över hela landet i god ekologisk balans var situationen när kriget kom. Men även om kriget bromsade utvecklingen några år, så kom 1947 års jordbrukspolitiska beslut att bryta upp det ekologiskt och ekonomiskt balanserade jordbruket. Syftet var att flytta bondebefolkningen till tätorterna för att bli industriarbetare. Jordbruket skulle storleksrationaliseras och bli ett kemikaliserat ensädesbruk med stora djurbesättningar i industrisamhällets tecken. Det är nu sjuttio år sedan.

FORTSATT SAMMA JORDBRUKSPOLITIK

År 2017 kom då ett jordbrukspolitiskt beslut. Sverige står nu inför industrisamhällets upplösning. De stora teknikföretagen som motiverade politiken 1947 har till stor del flyttat utomlands och nya arbetsintensiva företag syns inte till. Ett postindustriellt samhälle uppstår. Men inom jordbrukspolitiken sker inga förändringar. Samma politiska tankar som styrde beslutet 1947 styr beslutet

SJUTTIO ÅR MELLAN DE POLITISKA BESLUTEN

år 2017 men utifrån en helt annan samhällssituation. Och politiken blundar för detta faktum. Man styr vidare mot ett ytterligare kemikaliserat bolagsjordbruk med behov av GMO-grödor. Där gamla bekämpningsmedel blir som nya i GMO-odlingen. och våra husdjur utsätts för än mer extremt urval för att passa i storskalig bolagsmiljö.

VI MÅSTE TA STRIDEN FÖR FRAMTIDEN

Människan är enbart en produktionsfaktor som lever sitt liv som teknikens slav. Ett tomt trist liv. Ett slavens liv som för

bönderna tog sin början i och med det jordbrukspolitiska beslutet 1947. Ett faktum som man i beslutet 2017 inte ens försöker dölja. De som lånat sig till slaveriet kan inte komma loss. Men de som kan ta striden måste ta den – i pedagogen Per Rösiös och i bondepoeten Anders Kilian Larssons anda. De visade vägen till ett fullödigt ekologiskt och värdigt mänskligt liv. Låt oss därför formulera en annan politik än det jordbrukspolitiska beslutet år 2017. En politik som visar vägen för framtiden.

THOMAS GUNNARSSON
Familj jordbrukarna

VISSTE DU DET HÄR OM HAMPA

- Hampan skördas och bereds på liknande sätt som lin. Den är mycket stark och har hög draghållfasthet.
- I tusentals år var skeppens segel och rep tillverkade av hampa.
- Henry Fords första modell av T-Ford var delvis konstruerad av hampa och gjord för att drivas med hampabränsle.
- Att vägra odla hampa i Amerika under 1600- och 1700-talet var ett lagbrott.
- Fiber från hampa kan användas till byggmaterial, strö, kläder, hampaplast, papper mm.
- Kläder av hampa känns värmande på vintern och svalkande på sommaren.
- Hampafrö är ett av de mest näringsrika fröer som finns. De innehåller alla essentiella aminosyror och är därför en bra källa för protein.
- Hampa används vid växelbruk för att luckra jorden.
- Hampapapper går att återvinna fler gånger än papper av trä.
- På 1700-talet döpte Carl von Linné plantan till "Cannabis Sativa" vilket betyder "brukbar hampa"

Hampa (*Cannabis sativa*) är en av våra äldsta kulturväxter. Sedan flera tusen år f.Kr. har den odlats och förädlats till fibrer, mat och medicin. Den kan växa på de flesta jordar och i olika klimat, även på flera tusen meters höjd. Höjden varierar mellan olika sorter och växtplatser, de som vanligen har odlats i Sverige blir 2-4 meter höga. Den nu populära finska sorten 'Finola' räknas som lågväxande med bara 1,5 meters höjd.

BLEV FÖRBJUDET

Från 1960-talet till 2003 var det förbjudet att odla Hampa i Sverige. När förbudet togs bort var intresset bland svenska bönder ganska stort. Spannmålspriset var lågt och man letade efter alternativa grödor. Som mest odlades det industrihampa på ca 800 hektar (2007). Sedan har odlingen

minskat, förra året fanns bara 79 hektar industrihampa på svensk mark.

I Europa och USA däremot har hampa haft ett rejält uppsving under senare år. Konsumenternas intresse för hampaprodukter ökar. Hälsotrenden har säkert bidragit till det, då både frön och olja ofta räknas som så kallad "functional food".

NYFIKEN PÅ NY GRÖDA

Göran Andersson från Grästorps är en av dem som började odla hampa direkt 2004. De var fem bönder som samarbetade i början, nu är de två kvar.

– Många som hoppade på hampatåget hade nog inte klart för sig hur skörd och beredning skulle gå till, eller hur de skulle sälja skörden. Från början var det bara tillåtet att skörda för

**FRÅN SJÄ
TILL OM**

**“DET FINNS INGEN VÄX
ANVÄNDNINGSMÖJLIGHET
MEN HELLER INGEN SOM ÄR**

fibertillverkning. Vi var tvungna att skriva avtal med en särskild "fiberberedare", dvs någon som hade en maskin med tillstånd att bereda hampa...

Det fanns inte lämpliga jordbruksmaskiner, allt var svårt och krångligt. Jag och Roger Olofsson har provat oss fram och mixtrat med maskiner i många år, bland annat använder vi två tröskor efter varandra. "De lärda" skrattade åt oss, de sade att vi inte skulle klara av att

CBD-OLJAN FRIAD – ÄR INTE NARKOTIKA

I höstas gjorde polisen ett tillslag hos företaget Scandinavian Hemp som tillverkar olika produkter av industrihampa. Varor för över en miljon kronor beslagtogs, även produkter som inte innehåller några spår av THC*. Polis och åklagare ville få CBD-oljan narkotikaklassad trots att den tillverkas av laglig hampa.

Ett motiv från polisens kan vara att deras drogtester inte kan skilja på THC och CBD som båda ger upphov till cannabinoider i kroppen. Många tror dock att det är läkemedelsverket som ligger bakom, eftersom de vill stoppa CBD-oljan från att säljas. Några månader senare blev det rättegång och Scandinavian Hemp vann i Tingsrätten. Myndigheten överklagade till hovrätten, men i januari 2018 stod det klart att de hade förlorat målet.

– De blev tvungna att lämna tillbaka våra produkter. Vi led ingen större skada, tvärtom ökade vår försäljning efter all uppmärksamhet. Tingsrätten har tydligt visat att våra produkter inte kan betraktas som narkotika, säger Christer Asp, VD på Scandinavian Hemp.

– Sorten Finola som fungerar bra till fröskörd blev stoppad under sex år. Den blev förbjuden att odla för att någon kontrollant hade tagit prover vid fel tidpunkt. Troligen blev det dyrt för jordbruksverket när det uppdragades att de hade gjort fel. Sedan sorten blev tillåten igen har jag odlat den på 6-7 hektar per år. Resten har jag havre och vete på, säger han.

SVÅRT ATT SKALA

När man pressar hampafrön till olja så får man en presskaka som biprodukt. Den innehåller 30-32% högvärdigt protein som kan användas till människor eller djur. Att skala hampafrön är inte så lätt, det finns inte en skalmaskin i hela Sverige. De storskaliga maskiner som finns utomlands är stora och mycket dyra. Mindre varianter

VAD ÄR CBD-OLJA?

Den omdiskuterade oljan är ett naturpreparat som utvinns ur hampaväxtens löv. Den har en hög halt av cannabidol (CBD) men ingen eller extremt lite THC. Oljan sägs kunna reglera kroppens inre balans genom det så kallade endocannabinoida systemet (EC). Kroppen producerar själv EC i varierande mängd. Förespråkare för CBD- eller hampaolja menar att vissa personer kan behöva tillsätta extra EC från hampaprodukter för att uppnå bättre hälsa och välbefinnande.

Läkemedelsverket anser att CBD-olja marknadsförs som läkemedel i Sverige och att de därför måste utreda om den ska vara läkemedelsklassad. Då skulle all försäljning bli olaglig för den som saknar tillstånd att sälja läkemedel.

*THC, tetrahydrocannabinol, är det psykoaktiva ämnet som finns i droghampa/cannabis och kan ge en känsla av rus. Det är klassat som narkotika och därmed förbjudet i Sverige.

ska finnas i Kina, men de ger ett sämre resultat, dvs att det blir en viss mängd skal kvar, det svåra är att skilja på frö och skal. Man kan dock använda fröna utan att skala dem.

– Många lägger frön i blöt, och mixar dem sedan med skalet på, tex till gröt eller smoothies, säger Göran.

Det har varit mycket av en försöksverksamhet under de 14 åren som gått sedan den första hampan såddes på Görans åkrar. En stor fördel är att den är en bra förfrukt till andra grödor, effekten kan ses flera år framåt. En intressant och nyttig gröda med framtiden för sig. Det enda riktiga hotet mot svensk hampaodling är troligtvis svenska byråkrater.

MARINA ERIKSSON

ÄLVKLAR STRIDD

KT SOM HAR SÅ MÅNGA ÅDEN SOM HAMPA – SÅ BESVÄRLIG ATT TAS MED”

separera fibrerna från vedämnena. Men vi har hittat metoder och fått det att fungera. Vi skördar på våren då grödan har börjat röta på fältet, då går det lättare att utvinna fibrerna på ett bra sätt, säger Göran.

Så småningom blev det tillåtet att använda sin hampaskörd till annat än fibrer. Idag säljer Göran fågelfrö, hampaolja, hampaströ och torkade blad. Bladen säljs till Scandinavian Hemp som tillverkar CBD-olja av dem.

Elin Wagners gård Lilla Björka som hon lät bygga i början av 20-talet efter ritningar av arkitekt Carl Bergsten

**ELIN WÄGNER – KÄND FÖR DE FLESTA SOM EN STRIDBAR FÖRFATTARE,
JOURNALIST OCH FEMINIST SOM KÄMPADE FÖR FRED OCH KVINNIG RÖSTRÄTT.
MINDRE KÄNT ÄR ATT HON OCKSÅ VAR STARKT ENGAGERAD FÖR
ETT GIFTFRITT OCH HÅLLBART JORDBRUK .**

Redan 1940 sågar Elin Wägner tillsammans med godsägaren Elisabeth Tammdet det konventionella jordbruket och hela det industriella levnadssättet jämsmed fotknölnarna i den lilla men mycket välskrivna boken "Fred med jorden".

Troligen väcktes Wagners engagemang för jordbruksfrågor på allvar under andra hälften av 30-talet på en kvinnokongress i Bratislava kallad WOWO, Womens Organisation for World Order. Hon hade blivit inbjuden av Helene Askanazy som var ordförande i den österrikiska

Elin Wägner på 20-talet

diskussionsklubb som anordnade kongressen. Under fem dagar samlades hon och ett 30-tal andra deltagare från den radikala intellektuella eliten inom den europeiska kvinnovärlden för att diskutera en ny världsordning i opposition mot den rådande "oordningen". När jordfrågan efter ett tag kom upp på dagordningen reste sig en kortvuxen och väderbiten kvinna från en by utanför Zürich. Hon hette Minna Hofstetter och drev ett litet småbruk med kunskaper som hon ärvt från sin mor och mormor. Idéerna hon presenterade byggde

i korta drag på att jordbruket måste efterlikna naturens kretslopp. Jorden skulle aldrig ligga bar och utsättas för erosion och urlakning, döda växtdelar ska förmultna på jordytan eller komposteras för att bevara jordens mullhalt och mikroliv. Av samma anledning var konstgödsel och kemiska bekämpningsmedel bannlysta i hennes odlingar. Minna Hofstetters tankar föll i god jord hos deltagarna och gjorde ett särskilt avtryck hos Elin Wägner som under några dagar besökte Minnas gård i Zürich.

NYA TANKAR KRING MARK OCH ÄGANDERÄTT

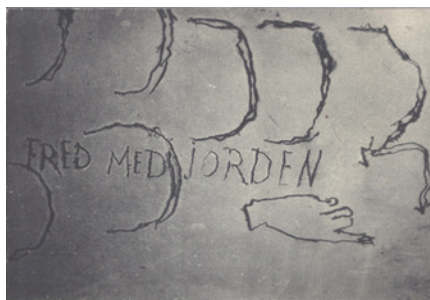
Det var emellertid inte bara bättre produktionsformer som intresserade Elin. En av hennes stora hjärtefrågor handlade om problem som markspekulation och brister i äganderättssystemet. Genom hennes övertygelse om agrarsamhället med många småskaliga jordbrukare hamnade frågan om tillgång till mark för icke kapitalstarka personer i centrum. Följderna för jordbrukare utan stort stort startkapital blev då som nu ett behov av stora och kostsamma lån, vilket i förlängningen jorden får betala för. Om detta skriver hon följande:

”Men samtidigt som äganderätten framhålls som den bästa besittningsformen undergrävs den, medvetet eller omedvetet, av statsmakterna. Äganderätten till skuldsatt jord, och en avsevärd procent av Sveriges jord är skuldsatt, är givetvis endast skenbar. Äganderätten varar så länge låntagaren kan betala sina räntor och långivaren ej återkräver sitt kapital. Staten uppmuntrar denna låneverksamhet genom de otaliga lån som beviljas. Lån till inköp av jord, byggnadslån, lån till reparationer av byggnader, lån till växande skog, lån till

Fogelstagruppern som både Elin Wägner (till höger) och Elisabeth Tamm (till vänster) var med och grundade

Omslagsbild till boken
Fred med jorden är tecknad av konstnären
Siri Derkert som studerade vid Kvinnliga
medborgarskolan på Fogelsta

FRED MED JORDEN

Elin Wägner
Elisabeth Tamm

ARKTURUS

utdikning, lån till inventarier m.m. När jordägaren ej längre kan betala sina räntor, måste jorden belånas ännu mer för att genom lån betala sina räntor. Äganderätten blir rätt att låna. Men jorden har aldrig lovat sin avkastning till räntebetalning.”

Lösningen som hon presenterar på dessa problem är en utveckling av den gamla åborättslagen som i korthet går ut på att en jordbrukare ska få bruka och besitta jord för obegränsad tid, med rätt att ge den i arv till efterkommande. Jorden får brukas mot en årlig avgäld baserat på brukningsvärdet. Missköts marken kan den tillfalla en ny brukare, men inte säljas vidare eller in-tecknas. Detta som skydd mot markspekulation.

BRISTANDE FÖRSTÅELSE BLAND DAGENS POLITIKER

Problemformuleringen är i allra högsta grad relevant även idag, om inte mer. Men hur ett åborättssystem där staten äger mark skulle fungera idag i en tid av stor okunskap om jordbruk bland folk i allmänhet och politiker i synnerhet kan diskuteras. Godtyckliga regeltolkningar och egna agendor, som är stora problem bland politiker och tjänstemän, skulle sannolikt beröva åbo-brukarna sin frihet, vilket Elin Wägner knappast avsåg. Fred med jorden inleds med följande mening, som i mitt tycke sammanfattar hennes intentioner mycket bra.

”Mot dagens ideal: mekanisering, specialisering och fart, ställer vi medvetet upp de ideal som vi tror blir morgondagens: självverksamhet, mångsidighet och tålamod.”

FREDRIK WANGSTEN

FUNGERANDE DJURSKYDD ELLER MAKTMISSBRUK?

Trots att djurens välfärd är något vi svenskar håller högt, så ger själva ordet djurskyddskontroll alltför djurägare ont i magen. Nästan alla håller med om att det behövs en stark djurskyddslag. Men många är kritiska mot de metoder som länsstyrelsen använder i sin myndighetsutövning. Man ifrågasätter inspektörernas kompetens och omdöme. Både lantbrukare och ägare till sällskapsdjur vittnar om att de känner sig

trakasserade av anonyma anmälningar. Ibland handlar det inte ens om djuren, en anmälan kan vara ett sätt att skada någon man ogillar. De flesta djurhållare som utsätts för inspektioner blir stressade, även om allting på gården är i sin ordning. Om det sedan uppstår dålig personkemi med inspektören – då är risken stor att man känner sig kränkt och blir arg.

Naturligtvis finns det tjänstemän inom djurskyddet som är både duktiga

och trevliga. Tyvärr är det oftast inte dem vi hör talas om. De senaste åren har svarta rubriker om ett havererat djurskydd blivit allt vanligare.

Frågetecknen och åsikterna är många när det gäller tillämpning och kontroll av hur djurskyddslagen följs. Därför har vi låtit olika röster komma till tals i detta känsliga ämne, här följer deras berättelser.

MARINA ERIKSSON

NYGAMMAL DJURSKYDDSLAG

Vår nuvarande djurskyddslag utfärdades sommaren 1988. I folkmun hette det att Astrid Lindgren fick den i 80-årspresent av regeringen. Sant var i alla fall att den kom till efter en tids mediedebatt där Astrid Lindgren var drivande. Jordbruksverket (JV) är sedan 2007 återigen ansvarig för djurskyddet. Det betyder att de arbetar med lagstiftning, vägledning och information inom detta område.

Djurskyddslagen är en ramlag som i mycket generella ordalag anger vad man får och inte får göra med/mot djur. Där kan man läsa en rad självklarheter, som att djur ska behandlas väl, att de ska få mat och vatten och få vård om de blir sjuka. Utifrån lagtexten har sedan Jordbruksverket tagit fram "djurskyddsföreskrifter" – de

mer detaljerade bestämmelserna som tex måttangivelser.

LÄNSSTYRELSEN KONTROLLERAR

Länsstyrelsen är sedan 2007 den myndighet som är satt att kontrollera att lagstiftningen följs. Tidigare var det kommunernas miljö- och hälsoskyddsnämnder som hade ansvarat för tillsynen. Länsstyrelsen består av fristående myndigheter som fattar egna beslut, JV har dock i uppgift att samordna länsstyrelsernas kontroller. Syftet är att bedömningarna ska bli så likvärdiga som möjligt.

Under de senaste tio åren har det gjorts många uppdateringar och ändringar i lagen. 2007-2008 gav regeringen JV i uppdrag att undersöka hur man kunde modernisera

och utveckla lagstiftningen. Genom att ha ganska omfattande remissrundor till olika intresseorganisationer, anpassar lagstiftarna delvis reglerna så att de inte ska störa stora ekonomiska intressen alltför mycket. Det har tagit lång tid, men i januari i år överlämnade regeringen sitt förslag på ny djurskyddslag till lagrådet. Den föreslås träda i kraft den 1 april 2019.

Bland nyheterna i förslaget finns bland annat ett uttryckligt förbud mot att överge tamdjur och en skrivning om att den som har ansvar för djur ska ha tillräcklig kunskap. Vissa formuleringar som tex "djur ska ges möjlighet att utföra sådana naturliga betéenden som de är starkt motiverade för" är svårt att se hur man ska kunna följa i den industriella djurhållningen.

Det här är Göran Anderssons köttdjur. Enligt veterinärintyget fanns det
"inte ett vuxet djur som var i normalhull"

KÖTTBONDEN SOM FICK DJURFÖRBUD

Göran Andersson och hans familj köpte sina första 40 dikor 1996, det var på den tiden då livdjursauktioner fortfarande var flitigt förekommande. Det blev många limousinkorsningar med hälften mjölkras i. Redan året efter kom kommunens kontrollanter ut första gången.

– Jag är säker på att det var några grannar som anmält oss för något. Kvinnan som kom ut då var ändå ganska sansad. Samtidigt som hon anmärkte på att det var lerigt, så medgav hon att det är ofrånkomligt när man har ranchdrift. Jag flyttade på foderhäcken och fick några råd om djurskyddslagen. När Länsstyrelsen sedan tog över började det direkt komma klagomål om att djuren var magra.

OLIKA ÅSIKTER

2010 fick vi ett föreläggande från länsstyrelsen om att sju kor skulle avlivas för att de var för magra. Vår djurhälsoveterinär var med vid samma tillfälle, hon ansåg att det var tre kor som var för tunna. Jag upplevde det som att hon (veterinären) kände sig klämd mellan mig och djurskyddskontrollanten. En annan van veterinär ansåg att det var en ko

IDAG DRIVER GÖRAN INTRESSEFÖRENINGEN "DJURÄGARNA SVERIGE" SOM STÖTTAR ANDRA SOM HAMNAT I LIKANDE SITUATIONER SOM HAN SJÄLV GJORDE

som vi nog borde avliva. Men naturligtvis stod det sju kor i veterinärintyget sedan, inspektörerna fick alltid igenom sin vilja, säger Göran.

Till saken hör att många av korna var gamla, uppåt 15 år. Men enligt Göran mätte de bra och kalvade varje år. Han ville helst inte slakta sina gamla trotjänare bara för att de var gamla. Men visst var vissa kor tunna i perioder, särskilt efter kalvningen när de gav rikligt med di.

– 2005 gjorde vi misstaget att bygga ut till 60 liggebås plus lösdriften. Anmälningarna och kontrollerna fortsatte. En gång fick vi fem förelägganden på två månader. Bland annat skrev de att vi skulle ge djuren tillräckligt med foder, trots att

de redan hade fri tillgång på grovfoder. De skrev att "ströbädden är blöt" fast den inte var det. I mars 2013 var det väldigt kallt och vi hade problem med utgödslingen. Det såg ju inte så bra ut då, och som vanligt var det någon i min närhet som anmälde. 12 dagar efter det besöket kom de och tog våra djur. Veterinären hade skrivit ihop ett lögnaktigt intyg om att alla våra djur var avmagrade – vilket inte var sant. Där stod även att en ko var död när hon bevisligen levde, säger Göran.

Polisen hade tagit beslutet att omhänderta djuren, och en entreprenör stod redo att ta emot djuren i sina stallar. Enligt Göran Andersson var det två före detta livdjursförmedlare som sedan fick köpa djuren väldigt billigt. Göran blev anklagad för djurplågeri och fick djurförbud. Idag försöker han stötta andra som hamnat i liknande situationer. För fyra år sedan tog han initiativet till intresseföreningen "Djurägarna Sverige". Föreningen har bland annat demonstrerat för att uppmärksamma den rättslöshet som de anser att djurägare utsätts för vid myndighetsutövning.

ENGAGERAD BLOGGARE

Astrid Lofs har under många år kämpat mot det som hon anser vara ett korrupt system. Hon stöttar andra djurägare och granskar länsstyrelsens arbete med djurskyddsfrågor. Från början är hon biolog och hade egentligen tänkt sig att skriva om miljöskydd.

– När jag flyttade till Skåne för 20 år sedan så lärde jag känna en äldre bonde som hade mjölkkor och arbetshästar. Det hade kommit in anmälningar om hans hästar från några grannar. Då fick jag upp ögonen för alla tokigheter som händer i djurskyddets namn. Jag var ju på gården nästan varje dag, hade hästarna mått dåligt så hade jag sett det. Vad som hände i just det fallet var att bonden blev gammal, han orkade inte längre sköta allt lika perfekt som tidigare. Länsstyrelsen bråkade med honom, han blev så knäckt, säger Astrid.

ORÄDD

På sitt orädda vis började hon gräva i och skriva om olika djurskyddsfall. Hon kritiserar inte bara länsstyrelsen utan även polisen och de entreprenörer som polisen anlitar vid omhändertaganden.

– Det måste bli ett slut på de här boskapsstölderna som sker i statlig regi. Om länsstyrelsen anser att ett brott har begåtts, då ska de lämna en åtsalsanmälan och polisen ska göra en förundersökning. Det är inte meningen att djuren, någons egendom, godtyckligt ska kunna stjälas, föras bort och stallas upp till enorma kostnader. Så fort man har flyttat djuren från den ursprungliga ägaren, då verkar inga lagar gälla längre. Jag har bevis för (dom i tingsrätten) att polisens fd underentreprenör, Djurambulansen Skåne,

har vanvårdat omhändertagna hästar. Entreprenörerna tjänar stora pengar på omhändertaganden av djur, säger Astrid.

FÖRBJUDEN FILM

Hon berättar om filmen ”djurskyddets gömda sida” som skulle ha visats i ett granskningsprogram på TV. Den handlar bland annat om när hästbonden Lennart Östergren kom hem och hittade sin häst Texas skjuten av ”djurskyddsexperter”. I obduktionsrapporten från veterinärmedicinska anstalten i Uppsala stod det att ”hästen uppvisar inga sjukliga förändringar”. Trots det hade den avlivats av en polis med handräckning av en djurskyddsinspektör och en veterinär. Filmen stoppades i sista stund, men kan hittas på Youtube.

”VÄRLDENS BÄSTA DJURSKYDD” HAR RESULTERAT I VÄRLDENS LÄGSTA SJÄLVFÖRSÖRJNING PÅ LIVSMEDEL, PLÅGADE OCH RUINERADE DJURÄGARE, RIKA UPPSTALLARE OCH DÖDA DJUR.”

– Djurskyddskontrollerna har blivit en del i ett tjänstemannavälde som lever sitt eget liv. Liksom kontrollanter på andra områden har deras agenda allt mer blivit att upprätthålla den egna verksamheten och dra in pengar till den. De saknar ofta förmåga att bedöma djurs mående och behöver därför detaljregler som kan användas för att fakturera sina besök. Vem som helst som har djur kan bli anonymt anmäld och sedan flyttar länsstyrelsen in, säger Astrid.

MYNDIGHETE

Marcus Björklund är ansvarig chef för djurskyddsinspektörerna i Skåne. Han håller inte med om den kritik som bland annat har riktats mot hans enhet.

– Vi gör vårt jobb. Att se till att tamdjur inte far illa är vårt uppdrag. Om en person har fått djurförbud så har det föregåtts av en lång process, det är inget som händer över en natt. Det är i minsta fall fem olika personer (inspektörer, chefer och veterinärer) inblandade innan ett sådant beslut fattas. Så det finns tid för djurägaren att rätta till saker, säger Marcus.

MÅNGA ANMÄLNINGAR

I Skåne kommer det in ungefär 2300 anmälningar på ett år, vilka leder till ca 650 kontroller. Av dem gäller de allra flesta hundar eller katter. Det vanligaste är att någon anmäler att en hund inte rastas eller en katt inte tas om hand. Ganska vanligt är det också med anmälningar om att en häst har överkade hovar eller dåligt hull. Det är bara några enstaka procent av kontrollerna som gäller lantbruksdjur. Anmälningar när det gäller kor handlar

TSCHEFEN

oftast om dåligt hull eller smutsiga djur. Av den kategorin som av länsstyrelsen kallas ”yrkesmässiga bönder” är det väldigt få som får förelägganden enligt Marcus.

– Den stora mängden kontroller av sällskapsdjur tar tid och kraft från lantbruksdjuren. Men vi har ett tryck på oss från allmänheten att följa upp anmälningarna. Vi behöver mer resurser för att hinna med vanliga tillsynskontroller, säger han.

Marcus ser inget problem med det täta samarbetet mellan djurskyddsmyndigheten, polisen och underentreprenörerna.

– Från myndigheten gör vi bara bedömningen om det finns något problem hos en djurägare, vi blandar oss inte i lösningarna på problemet. Men ibland kan vi ge råd till polisen, tex om vem som är lämplig att sköta eller inhysa omhändertagna djur. Polisen är ansvarig för de företag som de anlitar. Det är klart att entreprenörerna tjänar pengar på uppställning, men hur ska man annars göra?, undrar han.

ERFAREN VETERINÄR

Per Michanek är en välkänd och erfaren veterinär som är starkt engagerad i djurskyddsfrågor. Han anlitas ofta som expert och är en efterfrågad talare. Per anlitas bland annat i fallet med KC Ranch på Revinge hed. Då stod han på djurägarnas sida, eftersom han tyckte att de frigående köttkorna förde en närmast ideal tillvaro. Den dåvarande djurskyddsmyndigheten krävde ligghallar till djuren. Enligt Per behövs inga ligghallar till nötkreatur om markförhållandena är bra och arealen tillräckligt stor. KC Ranch vann slutligen över djurskyddsmyndigheten, både i läns- och kammarrätten.

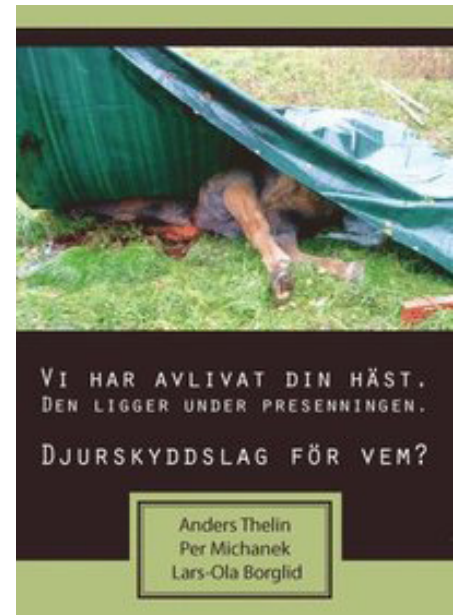
Förutom veterinär är Per också lärare och forskningsansvarig på hippologprogrammet i Flyinge.

ÄR KRITISK

– Media publicerar gärna skildringar av hur vanvårdade lantbruksdjur blir omhändertagna av myndigheterna. Journalisten upprepar ofta okritiskt vad som står i myndighetens rapporter, man förfasar sig över människor som behandlar djur illa. I en del fall är dock sanningen inte så enkel - och i vissa fall är det djurägaren som blir mest misshandlad.

Djurskyddsföreskrifterna är idag utformade så att knappast någon djurhållare kan undgå kritik. Det är i praktiken upp till den enskilda inspektören att fria eller fälla. Länsstyrelsen har befogenheter som gör att den kan beslagta en människas egendom, hänga ut honom som djurplägare och belägga honom med yrkesförbud - utan rättslig prövning.

I vissa fall beslagtas och bortforslas fullt friska och välmående djur för att ägaren inte lyckats uppfylla alla detaljkrav som ställs av myndigheten. Att djuren ”räddas” är en sanning med modifikation - många blir avlivade. Detta kallas för djurskydd, säger Per.

Boken ”Djurskyddslag för vem?” kom ut 2010. Författarna är ovan nämnda Per Michanek, läkaren och forskaren Anders Thelin och journalisten Lars-Ola Borglid. Boken är välskriven och innehåller mycket intressant fakta. Författarna resonerar kring effekterna av djurskyddslagstiftningen, anonyma anmälningar och okunniga maktthavare. De visar också hur och varför konsekvenserna blir värst för småbrukare och fritidsbönder.

Under en period provades flera olika kombinationsraser. Det visade sig att de helvita Bressehönsen alltid låg 20% bättre till i produktionsegenskaper.

MYRMONS TRÄDGÅRDAR

I SNART 15 ÅR HAR FAMILJEN FUCHS UTVECKLAT SIN VERKSAMHET PÅ GÅRDEN MYRMON I VÄSTERGÖTLAND. SIMEON FUCHS HAR LÄNGE HÄMTAT INSPIRATION OCH KUNSKAP FRÅN DUKTIGA SMÅBRUKARE I OLIKA LÄNDER, NU ÄR DET HANS TUR ATT INSPIRERA ANDRA.

DEN EGNA YOUTUBEKANALEN "SWEDISH HOMESTEAD" HAR ÖVER EN MILJON VISNINGAR PER MÅNAD. MÄNNISKOR ÖVER HELA VÄRLDEN KAN GENOM VIDEOFILMERNÄ KÄNNA SIG DELAKTIGA I DET SMÅSKALIGA JORDBRUKETS VARDAG.

För femton år sedan lämnade familjen Fuchs hemlandet Tyskland för att istället bosätta sig i Sverige. Makarna Helmut och Susanne Fuchs längtade efter ett lugnare liv på landet, så de köpte den lilla gården Myrmon utanför Karlsborg i Västergötland. En sagolik plats som ligger långt ute i skogen med utsikt över sjön Unden.

Sönerna Simeon, Tim och Moritz älskade sitt nya hem och bor idag på gården med sina respektive familjer. 2003 började Simeon på det ekologiskt inriktade naturbruksprogrammet vid Sötåsens Naturbruksskola. Han hade aldrig gillat att arbeta med stora maskiner, och han var tidigt kritisk mot "systemet" där industrijordbruket ingår. Därför valde Simeon att starta företag och jobba med annat efter gymnasiet. Kärleken till jordbruket fanns dock kvar.

– För fem år sedan fick jag en länk med dokumentärfilmen "Back to eden" av en god vän. Jag blev intresserad och ville veta mer om täckodling. Det som lockade var att kunna bygga upp en hållbar odling med (på lång sikt) mindre arbete, säger Simeon.

"NÅGON BETALAR ALLTID
PRISET FÖR MATEN –
ANTINGEN ÄR DET DU
ELLER HÖNAN"

INSPIRATION UTIFRÅN

Den stora familjen Fuchs med sju vuxna och ett gäng barn var redan självförsörjande på grönsaker. Men tanken på ett bättre odlingsystem ville inte lämna Simeons huvud. Han åkte till USA för att träffa Paul Gautschi, mannen vars odlingsidéer är centrala i den prisbelönta dokumentären. Där fick han med egna ögon se grönsaker som frodades i odlingar som var helt täckta av träffis.

Hemma på Myrmon blev det sedan många experiment med de nya metoderna.

- Vi gjorde många misstag i början, men lärde oss med tiden. Om man inte har djur så tar det mycket längre tid att

få fram rätt täckmaterial. Flisen måste då komposteras under några år. Om man däremot använder träffis som strö till djuren, då kan vi använda den efter sex månader. Därför var det ett naturligt steg att vi skulle skaffa mer djur, säger Simeon.

Inspirationen från Joel Salatin's youtube-filmer syns tydligt i Myrmons djurhållning. Metoden att låta djuren (bla grisar) lufta komposterna, försäljning av gräsbetesägg och låga, flyttbara betesburar till tupporna kan alla spåras tillbaka till Salatin. Men Simeon har inte bara tagit intryck av andra, han har utvecklat och anpassat metoderna – både till gården och till kunderna.

BRESSE-HÖNSEN

Simeon visste från början att han inte ville vara beroende av industrin som producerar hybridhöns. En modig tanke i en värld där hybrider är standard, i alla fall för dem som vill sälja ägg eller kött i mer än hobbyskala.

- Hönsindustrin är inte hållbar. Jag är inte vegetarian, men har jättemycket respekt för livet. Högst medveten om det offer som krävs för att människor

Flismaskinen är hjärtat i grönsaksodlingen. Den drivs oftast av den lilla kinesiska traktorn på 22 hk.

Kläckaren av tyskt märke används flitigt.

Var fjärde vecka kläcks det nya kycklingar. Många säljs som livdjur till andra småbrukare.

ska kunna äta. Vi ville inte överge vår moraliska övertygelse, så vi började söka efter en hönsras som skulle fungera i ett hållbart system, utanför industrins kontroll, säger han.

Men hur skulle de få ekonomin att gå ihop utan effektiva hybridhöns? Och vilken ras skulle de satsa på? Simeon sökte intensivt på nätet och fann en doktorsavhandling som jämförde olika raser gällande produktion, tillväxt och foderförbrukning. Valet föll till sist på rasen "Les Bleues" (som betyder "de blå"). Orsaken till dess goda egenskaper är enligt Simeon att de hela tiden har avlats

Simeon är övertygad om att man som liten äggproducent med Bressehöns kan tjäna pengar på sin lokala marknad.

Men det förutsätter att man kan gå till sitt lokala kläckeri och beställa 300 eller 1000 unghöns av den rasen

professionellt för produktion – i motsats till många andra hönsraser som mest har avlats på utseende. I Frankrike är rasen ett avlats på utseende. I Frankrike är rasen ett varumärke och kallas då "Bresse Gauloise". Den marknadsförs som världens godaste höna, men får inte säljas under varumärkesnamnet någon annanstans.

GODA EGENSKAPER

Rasen är av kombinationstyp, dvs att hönorna värper bra samtidigt som tupparna växer hyfsat snabbt. Bröstfilerna är större än på många andra rashöns. De är inte särskilt stora i kroppen, men ser kompakta ut. För att vara en riktig ras

Bressehöns, vars korrekta namn är Les Bleues, de blå, är en kompakt kombinationsras som länge avlats för produktionsegenskaper i Frankrike

SIMEONS KYCKLINGFILOSOFI

Kycklingarna startar i något som ser ut som traditionella masonitringar, men ströbädden är mycket högre än vad man brukar se. De kompakta djupströbäddarna isolerar bra mot golvkylan i den enkla byggnaden.

Vid ca tre veckor flyttas kycklingarna till en större avdelning, då tar Simeon bort det infraröda lampan, eftersom de är stora nog att vila hela natten. Istället används en "lampa" utan ljus, som bara avger värme.

– Jag vill inte ha onaturligt ljus utan eftersträvar en naturlig växling mellan dag och natt. Det är för att de ska vila tillräckligt, äta lagom med foder och undvika för snabb tillväxt. Då slipper jag problem med deformationer av fötter och krokiga tår. Ju mer snabbväxande ras man har, desto viktigare är de här åtgärderna, säger Simeon.

Målet är att kycklingarna så fort som möjligt ska vänjas vid att tåla lägre temperaturer. Redan i april släpper han ut treveckors kycklingar i en "chicken-tractor". För att klara det börjar hårdningen tidigt, Simeon härmar naturen genom att flytta maten gradvis bort från värmekällan.

– En naturruvad kyckling fryser säkert lite varje gång den lämnar hönans värme för att äta, det är naturligt, säger han.

har de en ganska bra tillväxt och äter ca 4 kilo foder/kilo tillväxt. Tänkvärt är att en vanlig industribroiler bara behöver 2 kilo foder/kilo tillväxt...

– Genom att söka på internet hittade vi gårdar i olika delar av världen som var ekonomiskt framgångsrika med sina Bresse-besättningar. De hade tänkt som vi, och de hade lyckats! Vår första utmaning var hur vi skulle få rasen till Sverige. Vi började importera avelsågg från Tyskland, det var dyrt och ganska krångligt. Samtidigt provade vi också andra kombinationsraser som Sussex, New Hampshire och Australorp. Under två år

jämförde vi raserna noga. Bressehönsen presterade alltid 20% bättre, vilket bara bekräftade allt jag läst och hört, säger Simeon.

EGET KLÄCKERI

Från början var planen att sälja matägg till lokala kunder och via Rekorningarna. Men under 2017 har efterfrågan på avelsågg och livdjur gjort att det inte blir så många matägg kvar. Det visade sig finnas ett starkt intresse från små äggproducenter att köpa livdjur från Myrmon. Det betyder att Simeon och Alexandra antligen kan få svarta siffror i bokföringen, något som är

välkommet efter de stora kostnader de haft i början av hönsprojektet.

– Vi har långa köer på kycklingar och unghöns nu. Folk hör av sig hela tiden, det finns ett stort sug efter rasen. Så nu är vi mer ett kläckeri som säljer överskottet som matägg. I framtiden vill vi ändå ha en flock på några hundra honor till vanlig äggförsäljning, säger Simeon.

MARINA ERIKSSON

2017 fick familjen Fuchs pris som
Årets Landsbygdsföretagare.
På bilden Alexandra och Simeon Fuchs.

Swedish Homestead

Hem Videor Spellistor Community Kanaler

SKAPAR KUNDRELATIONER VIA YOUTUBE

Simeon och hans fru Alexandra har fyra barn. De ville båda jobba hemma på gården, men vad skulle de hitta på för att göra det möjligt? För 1,5 år sedan fick de ett spontant infall - Alexandra började filma Simeon med mobilkameran när han arbetade med olika sysslor på gården. Alexandra redigerade och lade ut deras alster på en egen youtubekanal som fick namnet "Swedish Homestead". I filmerna berättar de om sitt miljövänliga jordbruk, om sin filosofi och visar upp praktiska moment. Kanalen har blivit en stor succé med en till två miljoner visningar varje

månad. De svenska tittarna är dock endast 5% av det totala antalet. De flesta som följer kanalen är från USA och Kanada, ca 60%, och resten är från övriga världen.

– Vi visar upp allt vi gör på gården. Störst intresse verkar det vara för inslag som handlar om skogsbruk och småskalig träförädling. Även filmer där vi visar arbetet med djuren är populärt, vi får många frågor om våra höns. Jag som står framför kameran har det lätta jobbet. Alexandras arbete med att redigera filmerna och svara på kommentarer tar längre tid, säger Simeon.

Det som började som ett infall har nu blivit en del av deras arbete. Den enkla filmutrustningen har bytts ut mot betydligt proffsigare sådan, och kanalen bidrar till försörjningen varje månad. Men det viktigaste enligt Simeon är allt som de lärt sig om marknadsföring.

– Vi skapar relationer med våra kunder via youtube. När de får inblick i hur vår produktion ser ut, då är det lättare att förstå varför våra ägg och grönsaker kostar lite mer, säger han.

DILEMMAT MED NÖDSLAKT

Sven Axelsson är medlem i Småbrukarna sedan lång tid och även förbundets revisor. Under många år var han mjölkbonde i Borrarp som ligger mellan Aneby och Gränna.

Sven har forskat i ett problem som uppstod i och med EU-inträdet 1995, när slakterierna slutade med sin nödslaktservice.

Tidigare kunde man kalla på nödslakt när ett djur var sjukt eller hade skadat sig. Djuren avlivades då på plats ute på gårdarna och transporterades därefter till slakteriet. Köttet kunde användas till livsmedel om det gick igenom de noggranna kontrollerna, varje slaktkropp testades noga. Det är ju inget fel på köttet från till exempel en halt ko. Idag finns i stort sett ingen motsvarighet till detta system. I samband med EU-inträdet 1995 försvann möjligheten till nödslakt så som den tidigare hade fungerat. Det var EU:s bidragsregler och sloandet av sanitetsslakten som låg bakom. Endast några få småslakterier har idag nödslaktservice.

Nu är det upp till djurägaren att skicka djuret till destruktion (som kadaver), eller att hitta ett eget alternativ. Kadaverhanteringen sköts av Svensk Lantbrukstjänst som även kan avliva djur på plats.

– Den lantbrukare som skickar ett skadat djur på vanlig slakt riskerar att få en riktad djurskyddstillsyn, så det undviker man att göra. Alla de djur som riskerar att ge en anmärkning vid slakt och som bönderna inte kan ta hand om själva blir därför destruerade. Jag anser att detta är ett stort slöseri med kött, säger Sven.

Det finns ingen officiell statistik på hur många djur det handlar om varje år, men jag har lyckats få loss siffror som visar att

det handlar om ett större antal än vad man skulle kunna tro. Man kan också utläsa en tydlig ökning mellan år 2015 och 2016.

Antal nötkreatur som gick till destruktion

	2015	2016
Handjur under 1 år	20,508	31,249
Hondjur under 1 år	14,281	21,699
Handjur 1-2 år	6,577	9,486
Hondjur 1-2 år	5,749	8,505
Handjur över 2 år	2,714	3,323
Hondjur över 2 år	30,822	52,610
Handjur utan ålder	28	18
Hondjur utan ålder	21	83
Summa	80,700	126,973
Antal djur till slakteri	428,226	411,020

DU HAR RÄTT ATT SE MYNDIGHETENS HANDLINGAR

Det är lätt att förstå ”Uppdrag granskning” när man själv gräver i myndigheters dokument. Hos myndigheter finns det mer och intressantare saker än man tror. Dokument som de själva inte kommer ihåg, skrivelser som visar på motsatsen mot vad de själva säger. Jag har sett inskickat material i fall där myndigheten sedan begär samma dokument en gång till. Tyvärr har jag varit med flera gånger om att myndigheter inte läser sina egna handlingar.

SVÅRT ATT INTE VARA ANONYM

En företagare var i kontakt med livsmedelsmyndigheten efter ett klagomål. De sade att anmälaren var anonym. När jag fick ut alla handlingar upptäckte jag att namnet på anmälaren fanns där. En anmälare kan aldrig vara anonym om uppgiften finns på papper. Skickas en anmälan per e-post kan e-postadressen aldrig vara anonym, även om anmälarens namn inte finns där. En sådan e-post får myndigheten inte kasta, även om anmälaren vill det.

En företagare fick en faktura på livsmedelskontroll. Något beslut hade han inte hade fått. Myndigheten måste kunna bevisa att företagaren har fått själva beslutet. De brukar skicka med ett delgivningsskvitto som företagaren ska skriva under och skicka tillbaka.

Myndigheten fattade dessutom beslut om att beslutet gäller även om det överklagas. Men har man inte fått beslutet och inte vet att det är utskickat kan man ju inte överklaga.

Du kan begära ut offentliga handlingar hos alla myndigheter. Man kan besöka en myndighet och begära att få se olika handlingar. De har inte rätt att fråga vem du är eller varför du vill se handlingen. Vissa kommuner har en liggare där man måste skriva in sig vid besöket. Det är inte ok när man vill vara anonym...

MYNDIGHETEN SKALL STÅ TILL DIN TJÄNST

Är handlingen lätt att plocka fram, som oftast är fallet, då ska du få se den vid ditt besök - även om du inte har ringt i förväg. Enligt tryckfrihetsförordningen skall begäran om offentliga handlingar behandlas skyndsamt. Du ska också kunna få kopior till självkostnadspris. Myndigheten kan inte skylla på att de inte har personal nog, att det är semester eller hänvisa dig till en inspektör som inte finns på plats. Det finns egentligen inga godtagbara skäl att neka, din begäran ska behandlas i förtur före annat hos myndigheten.

Om du i stället mailar din begäran till myndigheten får de inte anteckna din begäran i sitt dataregister. Du har ju rätt att vara anonym. Att myndigheten har gjort anteckningar har jag råkat ut för flera gånger. Det innebär att de bryter mot grundlagen.

Om de inte kan lämna ut en handling då ska den sekretessas. Det är bara de uppgifter i handlingen som ska ligga under sekretess som kan vara hemliga. Oftast finns det uppgifter i en handling som inte

ska sekretessas. Då ska du få handlingen med det som är sekretessat överstruket. Detta ska ske skyndsamt. Det är sällan så att hela handlingar kan ligga under sekretess.

Du kan alltid begära ut en lista över de handlingar som ska finnas hos myndigheten. Där kan du sedan välja ut de handlingar du vill se. Begär då ut rubrik, datum, vilken typ av handling det är, tex inspektionsanteckningar. Bli inte förvånad över om myndigheten inte förstår din begäran. Det har jag varit med om många gånger. Skriv då eller ring en gång till. Får du vänta mer än några få dagar, påminn då och fråga var din begäran har tagit vägen. Jag har flera gånger skrivit och hänvisat till rättsfall och skyndsamhet, hotat med att JO-anmäla myndigheten eller att berätta för kommunalrådet att de inte sköter sig.

”BLI INTE FÖRVÅNAD ÖVER OM MYNDIGHETEN INTE FÖRSTÅR DIN BEGÄRAN. DET HAR JAG VARIT MED OM MÅNGA GÅNGER”

Just nu håller jag på med ett ärende där myndigheten har tvingat en företagare att återkalla sina livsmedel. Jag upptäckte sedan i myndighetens handlingar att de skrivit att företagaren själv har bestämt att göra ett återkallande. Ärendet hamnade i massmedia, men det visade sig senare att

ÅRSRAPPORT FRÅN SKÅNE

återkallandet var helt felaktigt. Företagaren mailade ett antal frågor och ifrågasättande till myndighetens handläggare. Detta mail finns inte registrerat hos myndigheten. Det är allvarligt, inskickade ärenden får inte försvinna hos myndigheten.

Det finns mycket mer att säga. Tveka inte att själva begära ut handlingar hos myndigheter, det är er rättighet. Gör ni det kommer ni säkert att upptäcka intressanta saker. Läs själv handlingarna, så att ni kan bilda er egen uppfattning. Den kanske blir annorlunda än vad andra har sagt till er.

PER NILSSON

Livsmedelskonsult
med stor kunskap om lagar och regler

Skånes småbrukarår började redan den 10 januari 2017. På Pärups bygdegård höll Pernille Gosh en spännande föreläsning om sina resor i Indien. Hon har även levt med nomader i Himalajas bergstrakter. Vi fick höra om nomadernas livsstil. De är vegetarianer men håller bufflar som de är mycket måna om.

Den 14 maj var det dags för frö- och plantbyttardag på Den Gamles Gärd. Ett årligt evenemang där alla som vill är välkomna.

Småbrukets dag hölls den 22/7 på Ecotopia vid Bondrum. Deras entusiastiska ägarinna Karin Malmgren höll ett föredrag om självhushållning följt av en guidad rundvandring. Vi tittade på hållbara lösningar i naturlig miljö – bla ett hus byggt av halmbalar. Sedan körde vi till Eskil

Olssons gård i Eljaröd. Där fick vi smaka falsk ostkaka med pumpafrön. Vi var 29 nöjda deltagare på denna lyckade småbrukardag.

3/11 var det höstfest på Co Coon restaurang utanför Degeberga. Vi var 20 deltagare som åt gott och lyssnade på Gunnar Göhtner som har en stor julgransodling. Han berättade om allt från plantering till huggning. "Gunnars Granar" exporterar över hela Europa.

Den 10/1 2018 ordnade vi en filmkväll. Filmen handlade om jordbruk i andra länder.

Vårt årsmöte hölls på sedvanligt vis med 16 deltagare, ärtsoppa och Per-Olas hembakade bröd.

Vi vill tacka alla för visat engagemang, nu ser vi framåt mot vår och ljusare tider!

GjordNära
WWW.TUNNELVÄXTHUS.SE

Växthusplast

UV stabil i 5 år

3m bredd 99kr | 6m bredd 169kr | 8m bredd 199kr
8,5m bredd 219kr | 10m bredd 239kr

*3layers Polyeten/EVA, stark och seg även på vintern,
200my, Anti-kondens på insidan,
Ir-reflektering, bevarar värmen på natten*

Pris per löpmeter, kapas till valfri längd vid beställningar över 11m ges mängdrabatt.

WWW.TUNNELVÄXTHUS.SE

LIVSMEDELSINDUSTRIN FÖR SINA EGNA KOM

Dagens skola ställer allt högre krav på eleverna. De nya betygskriterierna är så svåra att förstå att inte ens lärare och högtbildade föräldrar kan tolka vad som krävs av eleven. Hur skall då en normalbegåvad 13-åring klara det. De praktiska linjerna blir mer och mer teoretiska eftersom även dessa skall leda till högskolebehörighet. Nu kommer ytterligare ett krav för eleverna att hantera.

KLIMATMÄRKT SKOLMAT

Till vänster ser vi en bild på en så kallad bordsryttare. Den står på borden i många skolmatsalar i Skaraborg. Enligt kommunerna skall den hjälpa eleverna att välja klimatsmart mat. På sätt och vis lovärt men tänker man ett varv till så blir det mer tveksamt. Skall vi lägga klimatfrågan på våra barn när de skall äta dagens viktigaste måltid i en ålder där många redan har dålig självkänsla, dåligt förhållande till sin kropp och dåligt samvete. Ska vi då också ge dem dåligt samvete för skolmaten som de äter? Nu skall man alltså orka stå emot ett klimatgruppträck när man tex vill äta köttbullar.

Men det är ju ändå positivt att kommunerna går samman och tar fram skyltar för att klimatmärka skolmaten? Fast nu är det tyvärr inte kommunerna som står bakom skyltarna utan den multinationella livsmedelskoncernen Aviko. Ett holländskt

bolag som säljer processade produkter av potatis, lök och rotfrukter. Nu blir det plötsligt väldigt tydligt varför bordsryttarens enda gula, glada symboler står vid just potatis, lök och morötter.

Här låter alltså kommunerna, utan att skämmas, ett holländskt företag påverka eleverna kring mat och klimat.

UTBILDNINGAR FÖR ATT SÄLJA SINA HALVFABRIKAT

Dessutom går skolpersonalen kurser anordnade av samma företag. Tillsammans med skolor i Sveriges kommuner vill de göra barn och ungdomar uppmärksamma på klimat-, miljö- och hälsofördelar med potatis och rotfrukter i skolmaten. Under konceptet Best Food Forever tillhandahåller de en temavecka för hälsosamma och klimatsmarta måltider med rotfrukterna i centrum.

Givetvis är rotfrukter något som vi skall äta mer av i Sverige då det passar vårt klimat bra. Problemet uppstår när det är ett företag med egna intressen som håller i kurserna och de produkter som de saluför är tex Chili Cheddar Cheese Nuggets.

Vi hjälper dig att välja klimatsmart mat

- 😊 = Jättebra
- 🙂 = OK
- 😐 = Inte så bra
- 😞 = Dåligt

Mat	Klimatavtryck
Lax	😞
Kyckling	😞
Varmkorv	😞
Fläskkarré	😞
Köttbullar	😞
Nötgrytbitar	😞
Potatis	😊
Morötter	😊
Gul lök	😊
Ris	😊
Pasta	😊
Sojabönor	😊

Källa: SPs klimatdatabas för livsmedel

PÅVERKAR SKOLBARNEN IMMERSIELLA SYFTEN

Nästa märkliga klimatmärkning hämtar vi från Nyköping. Här har varje veckas skolmaträtter fått en klimatsymbol om de anses vara klimatsmarta. Dock ställer man sig frågan varför den högprocessade industriprodukten quorn tillsammans med ris får grönt klimatljus när nästa dags fiskrätt med viltfångad sill och potatis inte får det. Svaret kanske går att finna hur skolmaten i Nyköping tillagas. Man har inte egna kockar utan köper in tjänsten av

Sodexo. Ett franskt företag som omsätter 200 miljarder, har verksamhet i 80 länder och är världens 19e största arbetsgivare.

Sodexo är också företaget som svenska staten anlitar. Det var alltså Sodexo som serverade maten när Naturvårdsverket för några månader sedan bjöd in till en informationsdag kring FN:s "Konventionen om biologisk mångfald och sedvanebruk". Lunchen bestod av kyckling från Lettland, ris och grönsaker av okänt ursprung.

Hur kan det komma sig att kommunerna överläter åt multinationella företag att styra över vad våra barn skall äta i skolan? Förstår de inte att dessa bolag "skrattar hela vägen till banken" eftersom det är betydligt mer lönsamt att servera potatis, pasta, ris och sallat än närproducerat nötkött och vildfångad makrill? Att dessutom ta till ett högst tveksamt klimatargument är en skymf mot våra barn.

JONAS WANGSTEN

[← Nyköpings kommun](#)

Stenkullaskolan

sodexo

Vecka 10

Måndag

2018-03-05

Krämig korv stroganoff med ris

Quorn stroganoff med ris

Tisdag

2018-03-06

Sejpanett alt sillflundra med kall dillsås och kokt potatis

Grönsakspytt med kikärter och vitlökssås

FÖRST SÄGER STATEN
"HÄR MÅSTE NI HUGGA",
NÅGRA ÅR SENARE SÄGER DE
"HÄR FÅR NI INTE HUGGA"

FRÅN LAGBRYTARE TILL MILJÖHJÄLTAR

Sven Utterhäll kom till Hälla Storgård på femtioalet, en respekterad lantbrukare med hög integritet. Skogen brukade han på gammalt vis genom att plocka bort de grövsta träden, men några hyggen var det inte tal om. Den försiktiga blädningen skapade små luckor i skogen – luckor som gav bra förutsättningar för en naturlig föryngring. 1980 tog sonen Lasse över driften på gården. Han bytte ut arbetshesten mot traktor, men i övrigt fortsatte han i Svens fotspår.

AVVERKA MERA

På skogsstyrelsen fanns då (sent 80-tal) Mikael Burgman, en ung entusiastisk tjänsteman som jobbade med ”avverkamera kampanjen”. Från statens sida var man rädd för att det skulle komma in för lite virke till industrin. Därför satte man in åtgärder, skogsägarna skulle styras till att avverka mer och effektivare.

– Jag satt och granskade flygbilder för att se var det fanns för mycket gammal skog. På Storgården i Hälla visade bilderna stora mörka områden, så jag åkte dit för att prata med bonden. Det var första gången jag träffade Lasse, han bjöd in mig i köket för en pratstund. Sven var däremot inte lika road av mitt besök. Han stod i dörrposten och lyssnade en stund – sedan vände han på klacken och gick, säger Mikael.

Lasse gick med på att avverka ett par områden. Mikael var nöjd och glad, han hade lyckats med sitt jobb och påverkat en skogsägare. Det mesta av Storgårdens skog stod dock kvar och sköttes lika extensivt som den alltid gjort.

NYA IDÉER

På nittioalet började nya tankar om biologisk mångfald att påverka synen på skogsbruk. Bland annat var det tal om att

alla stater skulle ta ansvar för att skydda sina unika arter. Skogsforskare fick upp ögonen för att den svenska avverkningsmodellen inte fungerade särskilt bra i det avseendet. Riksdagen gav myndigheterna i uppdrag att leta reda på skyddsvärda områden ”nyckelbiotoper”. Det var länsstyrelserna som skulle bilda reservat, medan skogsstyrelsen var huvudman för skyddade småområden.

Mikael Burgman började senare arbeta på länsstyrelsens naturvårdsenhet. Det var en kollega till honom som upptäckte de höga naturvärdena i den gamla skogen på Hälla Storgård. Det hade diskuterats inom myndigheten om en eventuell reservatsbildning, men ingen hade tänkt på att prata med Lasse. 2004 kom stormen Gudrun. Hur det såg ut efter den behöver inte förklaras närmare.

– Jag höll på att hugga vindfällan när det ringde en kvinna från länsstyrelsen. Hon sade att jag inte fick hugga mer, för min skog skulle bli reservat. De hade inventerat utan att jag visste om det. Jag fick inte veta varför, eller vilka områden det gällde, säger Lasse.

PÅTVINGAT RESERVAT

Det gjordes fler inventeringar, det fanns en del riktigt gamla tallar, sällsynta lavar och skalbaggar. Efterhand fick den aningen chockade Lasse veta hur det var tänkt. Staten ville göra reservat av ca 50 hektar, halva hans skogsareal. Området som skulle skyddas berörde också tre av hans grannfastigheter.

– Jag frågade om jag hade något val, kunde jag säga nej? ”Du kan neka till reservatet, men kommer ändå inte att få röra din skog” var svaret jag fick från länsstyrelsen, säger han.

Sex år tog det innan reservatet i Hälla var klart. Under den tiden förhandlade Lasse

Lars Olof "Lasse" Utterhäll

Mikael Burgman

och hans grannar upp den ekonomiska ersättningen till en bättre nivå, de fick skogens värde plus 25%.

Det var Mikael Burgman som skötte själva reservatsbildningen.

– Jag var glad över att vi fick ett stort sammanhållet område med gammal skog. Lasse och jag gjorde skötselplanen tillsammans. Vi försökte få in i planen att reservatsskogen skulle fortsätta att skötas småskaligt, helst med häst. Men skötsellmallarna var så rigida så det gick tyvärr inte, säger Mikael.

Efter alla turer under många år har Lasse och Mikael blivit vänner. Lasse försitter dock aldrig ett tillfälle att påminna Mikael om hans kovändning när det gäller skogsskötsel. Mikael håller med om det dräpliga i situationen.

– Först var Lasse närmast en lagbrytare med sitt extensiva skogsbruk. Sedan, när staten ändrade sig, då var han plötsligt en miljöhjälte, säger Mikael.

MARINA ERIKSSON

Här kan alla medlemmar annonsera gratis. Senast den 15 maj vill vi ha din radannons inför nästa nummer.

Skicka din radannons till info@sverigesmabrukare.se eller Småbrukaren c/o Jonas Wangsten, Åshammar Prästgården, 664 91 Grums.

SÄLJES

KRAV-certifierad matpotatis

Princess, Connect och Sava, 10kg 120kr, 25kg 225kr.

Torbjörn Ohlsson Önnestad/Ullstorp Skåne 076-814 90 47, 044-701 07.

Stora smågrisar

Flerraskorsningar härdiga och lämpliga till uteliv. Styckvis eller i grupp för vidare uppfödning. 700kr/st. Även hel eller ½ gris styckad och klar för frysen. Slaktade på kontrollslakteri 40kr/kg.

Anders Söberg Vollsjo/Bjälkhult Skåne 0706-706 752, 0415-421 58

Göingeget

Tre fina pojkar, mycket hanterade och snälla, födda april/maj 2017. Stamtavla och genbanksintyg följer med.

Vid intresse ring Marion 0704558287 ekolillan@info.se

KÖPES

Bisamhällen

Bisamhällen köpes i nordvästra Skåne.

Lars Göransson
Tel. 073 – 6 228 224

TIDIGARE ELEVER PÅ
SMÅBRUKARLINJEN SÖKER**Gård norr om Stockholm**

Söker en gård där jag kan bedriva småskaligt lantbruk, så väl skog som djur och odling. Alla förslag mottages, gärna arrende. Jag vill helst bosätta mig strax norr om Stockholm rent geografiskt. Kontakt: clas.wallsten@gmail.com, 072-870 40 56.

Kontakter runt Mellerud

Vi hjälper gärna till med olika jobb på en gård (vi vill fördjupa oss i främst äldre metoder). Utöver det söker vi folk som vill hjälpas åt med arbete, verktyg och tips kring jordbruk/småbruk/självhushållning i Mellerudstrakten. Vi är ett ungt par som precis har skaffat en gård på 2 hektar nära Mellerud. Vi strävar efter att bli självförsörjande och jobbar så mycket som möjligt för hand eller med hjälp av djur. Kontakt: j_eheim@yahoo.com, 076-908 16 68.

Kontakter i Småland, Östergötland och Västra Götaland

Söker självhushållare som vill ha hjälp med sina gårdssysslor så att jag kan fördjupa mig och lära känna likasinnade – eller bara människor som vill umgås. Jag tycker särskilt mycket om mjölkdjur och ystning. På sikt söker jag ett samarbete eller att arrendera/köpa en gård i ovan nämnda trakter. Kontakt: david.lafage@gmail.com, 070-092 30 93.

Gård nära Huskvarna

Jag vill hitta en gård (allt mellan 5 och 20 ha är av intresse) där jag kan driva ett småbruk och bli så självförsörjande som möjligt. Gärna här i krokarna men jag är också öppen för andra delar av landet. Söker tips på gårdar till salu eller uthyrning men kan även tänka mig att hjälpa till med gårdssysslor hos någon som behöver hjälp, kanske mot boende och en bit mat? Det kollektiva gårdslevernet är också av intresse, så om det finns något aktivt kollektiv med plats för fler så är jag glad att bli kontaktad! Hoppas vi hörs! Kontakta Ella på 073-6976042 eller ella_483@hotmail.com

Vill du delta i bevarandet av våra utrotningshotade allmogekor?

Föreningen Allmogekon
Kristen Kortebäck
0521 316 60
allmogekon@swipnet.se

ÅRSSTÄMMA

Förbundet Sveriges Småbrukare inbjuder till årsstämma

Lördagen den 7 april 2018 på
Borghamns Vandrarhem & Konferens

PROGRAM

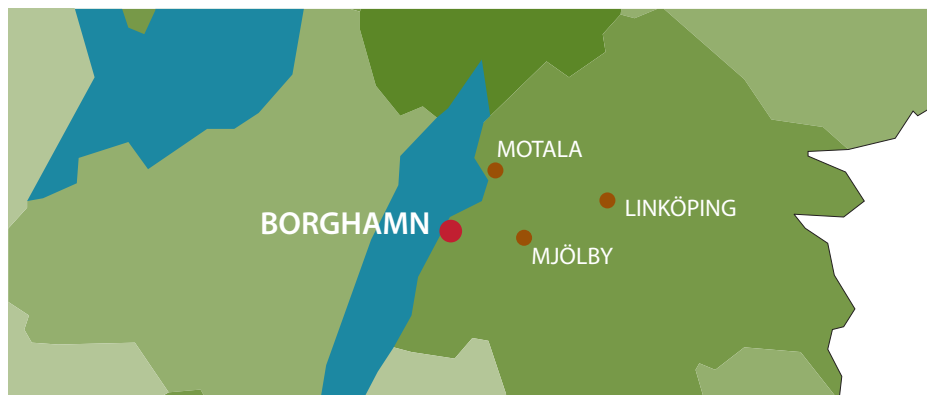
Frukost	09.00 - 10.45
Årsmötesförhandlingar	11.00 - 16.00
Uppehåll för lunch	12.30 - 14.00
Kaffe	ca 16.00

VÄLKOMNA

ANMÄLAN

Anmäl dig senast den 1 april till:

Rolf Andersson 0730-51 06 14
rolf@sverigessmabrukare.se
eller
Lena Larson 0705-59 27 69
kansliet@sverigessmabrukare.se

FINULLSFÅR

En bevarandevärd lantras!
Sociala djur som ger mjuk ull,
fina skinn och gott kött.
Satsa på renrasiga djur.

www.finull.se

**Fäbodkultur och
utmarksbruk.
Betesdrift med frigående
djur i skog och fjäll.
Levande kulturarv,
Biologisk mångfald,
Lokal matproduktion -
Brukande för framtiden!**

www.fabod.nu

DEMONSTRATION FÖR ETT DJURVÄNLIGARE OCH MÄNSKLIGARE DJURSKYDD

Organisationen Djurägarna i Sverige bjuder in till en manifestation mot Länsstyrelsens fogdevälde den 23 mars kl 12 i Kristianstad.

Länsstyrelsen har agerat maktfullkomligt och oempatiskt mot både människor och djur. Vi tycker att det räcker nu, Länsstyrelsen är till för att tjäna medborgarna. Att medborgarna istället skall tjäna och åtlyda Länsstyrelsen anser vi borde höra till en svunnen tid.

Kom och lyssna till dokumentärfilmaren Peter Gerdehag som kommer att hålla ett brandtal mot detta maktfullkomliga och skadliga fogdevälde. Vi hoppas på fler talare i detta upprop mot maktmissbruk och förtryck av medborgarna.

Vi kommer att uppvakta Länsstyrelsen med anledning av tre färskta fall av maktfullkomlig och felaktig myndighetsutövning.

Länsstyrelsen har redan nu meddelat att ingen kommer att ta emot oss! Kom och hjälp till att få dem att ändra sig, så att de förstår att de är till för medborgarna i Skåne. Det omvända förhållandet är faktiskt helt orimligt.

Vi beräknar att demonstrationståget skall utgå från Stora Torg för att avslutas vid Länsstyrelsen. Färdvägen kan komma att ändras på grund av Polisens anvisningar.

Vi hoppas på en stor "bondehär" för att visa Länsstyrelsen att vi inte gillar deras medeltida fogdevälde. Vid frågor kontakta Göran: andersson1961@hotmail.com

**ORGANISATIONEN
DJURÄGARN I SVERGE**

KÄRNKRAFTEN

De flesta personer har ingen helhetssyn på de problem som finns i samhället och världen. Antingen vill man inte se, eller så vet man inte bättre. Ett exempel på detta är kärnkraften som många tror är en bra energikälla. Men faktum är att det vid uranbrytning frigörs enormt stora mängder koldioxid (endast kolet ger mer). Det går åt mer energi hela vägen från uranbrytning till avfallshantering än vad ett kärnkraftverk ger.

Malmen innehåller endast 3-5% uran. För att skilja ut uranet ur malmen används kvicksilver som sedan blir kvar i backen. Ser man helheten så är kärnkraften varken billig eller lönsam, dessutom medför den risk för kärnvapenkrig. Jag tycker att man ska lita på forskare och vetenskapspersoner som till exempel Johan Rockström och Karl-Henrik Rober (Det naturliga steget).

JÖRGEN SVENSSON

LAGFÖRSLAG KAN SÄNKA BIODLING

Jordbruksverkets nya förslag om bekämpning av bisjukdomar hotar att sänka svensk biodling, menar flera erfarna biodlare. Det som upprör bland andra Mats Karlsson, biodlarmästare från Vånga, är nya regler för bekämpning av trakékvalster och amerikansk yngelröta. Trakékvalster finns i nästan hela Europa och antas därför även komma till Sverige. Reglerna förordar omfattande "skyddsområden" och lägger ett tungt ansvar på bitillsynsmännen som ska hinna med att kontrollera och besiktiga.

I Jordbruksverkets förslag finns hårda skrivningar som "En tillsynsman ska besluta om förintande av samhälle angripet av Trakékvalster" och "Alla samhällen i den bigård som på ett eller annat sätt varit i kontakt med en smittad bigård, ska även utrotas om man hittar trakékvalster. Mats Karlsson menar att Jordbruksverket har missförstått hur spridningen går till, traké är ett kvalster som sprider sig ungefär som varroa. I Europa har bin och biodlare lärt sig att leva med traké. Det kan vi göra här också, istället för att slå ihjäl hela bigårdar.

Förslaget är ute på remiss och kommer att träda i kraft den 7 maj 2018.

DYRARE ÅKERMARK

Statistik från LRF Konsults fastighetsmäklare visar att priset på åkermark fortsatte stiga under 2017. Enda undantaget är den allra bördigaste marken, region 1, som efter tidigare stora prisökningar nu har sjunkit med tre procent till 340000 kr/ha. Det genomsnittliga priset på åkermark i Sverige är 138000 kr/ha. Värt att notera är också att 90 procent av åkerarealen som förmedlades köptes av någon som redan ägde åkermark.

GÅVOR TILL FÖRBUNDET

Adolfson, Max	Kristdala	100
Anderberg, IngemanBjärred		400
Andersson, B-M	Sävsjö	100
Andersson, Gerhard	Alingsås	100
Andersson, K-J	Skara	100
Andervad, Sigvard	Annerstad	100
Bengtsson, B-G	Agunnaryd	100
Billefält, Roger	Vallentuna	500
Bindebo, Lars	Stugun	100
Brolin, Monica	Marbäck	100
Carlsson, Fredrik	Brandstorp	100
Dahlén, Agnes	Värnamo	400
Edmundsson, Nina	Gråbo	100
Eliasson, Janne	Los	283
Ericson, Trygve	Lammhult	100
Fredriksson, Aili	Fliseryd	200
Gustafsson, Anna	Forserum	100
Gustavsson, C-E	Eksjö	400

Hoxtern, Bengt	Bjuråker	100
Håkansson, Sonny	Herrljunga	100
Isaksson, Signar	Luleå	100
Johansson, B-I	Kumla	100
Johansson, Eije	Sävsjö	100
Johansson, Håkan	Säffle	100
Johansson, Jörgen	Herrljunga	200
Johansson, Michael	Tostared	100
Jönsson, Sigurd	Vellinge	200
Jönsson, Stefan	Holmsjö	100
Klackenmo, L-E	Värnamo	100
Kristoffersson, Hugo	Tyringe	100
Larsson, Lennart	Svenljunga	200
Lindkvist, Marianne	Järfälla	100
Linton, Steven	Nora	500
Magnusson, Rolf	Sunne	100
Moon, Agneta	Lund	200
Nilsson, Arne	Åstorp	100
Nilsson, Kjell-Åke	Hjärnarp	120
Nordin, Bo	Backe	200
Ohlsson, Per-Ola	Vankiva	250
Olsson, Björn	Skövde	200
Olsson, Göran	Ed	100
Olsson, Lasse	Svedala	150
Olsson, Lennart	Örebro	600
Olsson, Rolf	Sparreholm	500
Olsson, Rolf	Östersund	100
Persson, Sven	Harlösa	50
Pettersson, Bengt	Falköping	150
Pettersson, Donald	Löttorp	100
Rosenqvist, Anders	Mjölby	200
Runn, Ulla	Vretstorp	100
Sandell, Sonja	Tierp	100
Sixtensson, A-M	Moheda	100
Svengren, Tord	Kungsängen	100
Svensson, Ingvar	Lammhult	100
Svensson, Jörgen	Tving	400

Svensson, Lars	Katrineholm	100
Svensson, Mikael	Långaryd	50
Swensson, Mats	Lysekil	100
Söberg, Anders	Vollsjö	250
Söderberg, Per	Kristinehamn	50
Söderquist, S-Å	Fjugesta	100
Thorslund, Stefan	Åtvidaberg	200
Turesson, Lennart	Hyssna	100
Werner, Per	Västra Torup	100
Zackrisson, Ingrid	Tostared	200

GÅVOR TILL EGEN AVDELNING

Adolfson, Max	Kristdala	100
Alfredsson, Bo	Kungälv	100
Andersson, inga	Gullspång	100
Askeljung, Bertil	Stjärnhov	100
Dahlén, Agnes	Värnamo	400
Gulass, Karl-Erik	Habo	200
Hansson, Per	Norråla	100
Hägmark, Tomas	Borgstena	100
Hörman, Ebbe	Kumla	100
Jacobsson, Marie	Skillingaryd	100
Johansson, Lars	Fjugesta	100
Johansson, Mats	Färila	100
Jönsson, Gurli	Löberöd	200
Karlsson, Birger	Tidaholm	200
Lindgren, Göte	Söderköping	100
Nilsson, Helge	Vinslöv	100
Ohlsson, Torbjörn	Önnestad	100
Olsson, Lasse	Svedala	150
Olsson Pål Axel	Hässleholm	500
Pettersson, Bengt	Falköping	150
Swahn, Rolf	Ödeshög	200
Svensson, Göran	Stora Levene	100
Svensson, Ingvar	Lammhult	100
Söberg, Anders	Vollsjö	250
Turesson, Lennart	Hyssna	100

Källebergs honung & biredskap

Honung, biredskap,
bisamhällen.

Tvål och
hygienprodukter
Återförsäljare för
Töreboda Biredskap,
Ljusabergskupan

Tel 0471-420 73
mobil 070-510 66 28

epost:
kenneth.f@telia.com

SÖDERTÖRN-UPPLAND

PÅSK PÅ ÖVERJÄRVA GÅRD

24 och 25 mars ses vi på Överjärva gård i Solna mellan 11.00 – 16.00

Värm dig vid brasan! Titta på lammen. Vi visar ullhantverk. Prova att spinna på slända eller nåltova! Lär dig om ull från olika fårraser.

Vi ses vid Färens Hantverksbod.

ÅRSMÖTE

Vi bjuder in till årsmöte den 24 mars, klockan 16.00 på Överjärva gård i Solna

Anmäl ditt deltagande till ullaalm.biogeo@telia.com eller telefon 070 730 0965

ÖSTRA SMÅLAND & ÖLAND

SPÄNNANDE STUDIERESA

Småbrukarna i Östra Småland och Öland kommer att ordna en spännande studieresa i mitten av juli. Vi ska möta några föregångare till framtidens hållbara och klimatsmarta naturskötare. Resan kommer att ge en inblick i hur småbrukarna kan bidra till att lösa de stora utmaningarna som vi står inför.

Mer information kommer att finnas på vår hemsidan (www.smabrukareoso.se) så snart programmet är klart.

Kontakt: Daphne Thuveesson 0480-34035, daphne.thuveesson@telia.com

SKÅNE

FRÖ OCH PLANTBYTARDAG

Även i år på Den Gamles Gård, Sniberup, Hörby, söndagen den 20 maj. Tag med det som du vill avyttra/byta och köp hem det du saknar blomster, grönsaker, träd, buskar mm. Om du inte har något att byta eller sälja så kom ändå. Stora möjligheter att finna något spännande att ta med sig hem till den egna täppan.

Startskottet går kl 14,00. Tag med egen fika korg.

SMÅBRUKETS DAG

Den 21 juli gör vi ett studiebesök på Blåherremölla vattenkvarns museum. (Maglehem väg 19)

Vi träffas kl 13,00 på utsatt tid. Beräknad tid ca 2-3 timmar. Guidning på plats av ägaren och småbrukarmedlemmen Melin. Fika köpes på plats till självkostnad.

Nymalet mjöl från kvarnen säljes i olika förpacknings storlekar.

Söder om byn ligger Blåherremölla, en liten by bestående av några hus och en 1700-talskvarn som drivs med vatten från julebodaån. Namnet Blåherremölla kommer av det lokala uttrycket för häger, "blåherre". Kvarnen var i drift fram till 1944.

OBS! Bindande anmälan till Per Ola Ohlsson 070-36 72 402 senast den 12 juli 2018.

SÖDERMANLAND

VÅRMARKNAD

Den 13/5 är vi på vårmarknad i Skebokvarn och den 27/5 deltar vi gammeldags marknad i Malmköping. För information ring Håkan Nyström 0155-93161.

-Inomgårdsmekanisering-

SIKO® AB

Tillverkning & försäljning av:

- Stallinredning för nöt, får & gris
- Hästboxar; std. & spec-tillverkn.
- Utgödslingssystem
- Ventilationsutrustningar
- Vattensystem, koppar & ventiler
- Rör, rördelar & pumpar m.m
- Stort tillbehörssortiment i lager
- Försäljn. av rör, balk, pls & plåt
- Försäljn. av betongbyggvaror

RING ELLER BESÖK OSS!

- Vi har det mesta för de flesta -

273 98 SMEDSTORP - 0414-51300

www.smisthorp.com

Mjöl av närproducerad spannmål, stenmalet råg- och grahamsmjöl

Foder till nöt, svin, häst, får, fågel, hund, katt och smådjur

Djurtillbehör och bränslepellets

Personlig service i lantlig miljö

Orgavägen 6, 617 31 Skärblacka
Tel: 011-571 51 • www.orgakvarn.se

LOKALAVDELNINGAR

I lokalavdelningarna hittar du dina närmaste småbrukarvänner. Välkommen att kontakta förbundet om du vill starta en lokalavdelning där en sådan saknas.

Småbrukare i Jämtland-Härjedalen
Eva Holmgren
Havsnäs 645, 833 95 Strömsund
076-13 30 433, eva-larsholmgren@hotmail.com

Småbrukare i Dalarna
Vilande

Småbrukare i Hälsingland-Gästrikland
Anders Persson
Tjärnvik Gård 410, 826 91 Söderhamn
072-715 57 82, info@ecografica.se

Örebro läns Småbrukare
Bernt Inge Johansson
Långgällagatan 34 Åbytorp, 692 73 Kumla
0705-76 19 26, johanssonsfarm@telia.com

Småbrukarna Södertörn-Uppland
Ulla Alm
Överjärva gård, 170 68 Solna
070-730 09 65, ullaalm.biogeo@telia.com

Småbrukare i Värmland
Lennart Svahn
Ransbysätter 80, 686 97 Lysvik
0706-80 56 70.

Småbrukare i Sörmland
Håkan Nyström
Bettna, Nyköping
0155-931 61 solhem2012@hotmail.se

Småbrukare i Väst
Inger Jochnick
Heden 6, 464 95 Dalskog
0722 -13 09 32, ingerpm@hotmail.com

Småbrukare i Östergötland
Stefan Thorslund
Värnavägen 10, 597 94 Åtvidaberg
0120 -611 33, stefan-thorslund@outlook.com

Skaraborgs småbrukare
Jerker Andersson
Flakeberg 118 Olunda, 467 94 Grästorps
0514-310 17 ekojerker@telia.com

Småbrukare i Jönköpings län
Rolf Andersson
Erik Dahlbergsgatan 3, 563 31 Gränna
0730-51 06 14, rottle.smabruk@gmail.com

Småbrukare i Sjuhärad
Ingvar Turesson
Härnäs 2, 511 99 Sättila
0301-42167, 0702-74 72 32, harsnas@home.se

Småbrukare på Gotland
Håkan Tornell
Stenkyrka Stenstugu 154, 624 42 Tingstäde
070-598 80 31, dodmossen2@hotmail.com

Småbrukare i Halland
Erik Fälth
0735-321830
erikfalthe@hotmail.com

Östra Smålands och Ölands småbrukare
Lars-Erik Jonsson
Sjöboda 211, 384 93 Ålem
0499-250 11, 0703-20 23 34, www.smabrukareoso.se

Småbrukare i Kronoberg
Kennerth Fransson
Källeberg, V. Stamphult 102, 36194 Eriksmåla
0471-420 73, 0705-10 66 28, kennerth.f@telia.com

Småbrukare i Skåne
PerOla Ohlsson
PI 2585, 281 95 Vankiva.
0703-67 24 02, perolaohlsson@outlook.com

Blekinge
Jörgen Svensson
Skärsvägen 4, 370 33 Tving
0709-38 54 05

Småbrukaren
c/o Lena Larson
Estenstorp 5
571 69 Malmbäck

WILSSONS AB

BOKFÖRINGSBYRÅ I SKARA

Vi hjälper till med:

Bokföring
Bolagsbildningar
Deklarationer
Bouppteckningar
Bodelningar
Testamenten
Bokslut
Likvidationer
Skattefrågor
Arvskiften
Årsredovisningar
Äktenskapsförord

Gunnar Wilssons
Telefon: 0511-161 65
Fax: 0511 -161 66
Adress: Parkgatan 8, 532 32 Skara
Epost: wilssonsbokforingsbyra@telia.com

Politiskt, religiöst och fackligt oberoende

Miljömagasinet

Pröva Miljömagasinet 10 veckor för 70 kr
(halvår 190 kr, helår 380 kr)
Tidningen utkommer varje fredag.

Hör av dig till
prenumeration@miljomagasinet.se.

Miljömagasinet är en motvikt mot
nyliberalism och storstadscentralism.
En oberoende grön röst.

Vi har bland annat drivit frågor som
upprustning av regionbanorna,
ett skattesystem som gynnar små
inkomsttagare (som bönder) och
återbefolkning av landsbygden.

Läs mer på miljomagasinet.se

SAMAP

Hushållssädeskvagnar

Mal färskt fullkornsmjöl
av bl.a. vete och råg

- malt på naturstenar
- mycket tystgående
- inget bortsiktat
- fullt hälsovärde

Ring så
berättar
vi mera!

ORBIO AB • tel: 08-767 08 85 • www.orbio.se